ଅଖିଳ ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ସଂସ୍ଥାନ କର୍ମଚାରୀ ସଂଘ (ପଞ୍ଜୀକୃତ) ଏହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅକ୍ଟୋବର 29, 1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973:

ଧାରାଗୁଡ଼ିକ 157, 173, 190, 200, 409 - ଧାରା 409 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆରୋପିତ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ - ଆରକ୍ଷୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନାହିଁ - ଧାରା 200 ସହିତ ପଢାଯାଉଥିବା ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଥାନ୍ତେ - ଏହା ନକରି ସେ ସିବିଆଇ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଲୋଡି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ - ଧାରା 200 ସହ ପଢାଯାଉଥିବା ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିକାର ଲାଭ ନକରି ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାର ହକଦାର ନଥିଲେ – ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର : ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 20458/1996

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି. ସଂଖ୍ୟା 1946/1996 ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 14.5.96 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏସ୍.ଭି. ଦେଶପାଣ୍ଡେ ଏବଂ ପ୍ରମିତ ସାକ୍ସେନା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଏମ୍ସ କର୍ମଚାରୀ ସଂଘ (ପଞ୍ଜୀକୃତ) ବନାମ ୟୁ.ଓ.ଆଇ

ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 14 ମଇ 1996ରେ ସିଡବ୍ଲ୍ୟୁପି ସଂଖ୍ୟା 1946/96 ରେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 409 ଅନୁଯାୟୀ ଆରୋପିତ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଖିଳ ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ସଂସ୍ଥାନର ପୂର୍ବତନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡଃ ଏସ୍.କେ. କାକରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଦେଇଥିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଉକ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆସିଥିବା ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ଆରକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରମ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ଖଣ୍ଡପୀଠ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ଦେଶପାଣ୍ଡେ, ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଅପରାଧ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯିବାକୁ ବାଧ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରିବାରେ ଏବଂ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦେବାରେ ଠିକ ନଥିଲେ । ଆମେ ଜାଣିଛୁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଠିକ ନୁହେଁ ।

ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ସଂହିତା') ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ପରିଭାଷିତ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରେ । ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସଂହିତାର XII ଅଧ୍ୟାୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା : ଆରକ୍ଷୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଏବଂ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ଧାରା 154ର ଉପ-ଧାରା (1) ପରିକଳ୍ପନା କରେ ଯେ, "ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂଚନା, ଯଦି ଏକ ଥାନାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ମୌଖିକ ଭାବରେ ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ତାହା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଲିଖିତ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ଏବଂ ସୂଚନାଦାତାଙ୍କୁ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇ ଦିଆଯିବ : ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂଚନା, ଯାହା ଲିଖିତ ଭାବରେ ଦିଆଯାଉ କିମ୍ବା ଯେପରି ଲେଖାଯାଉ, ତାହା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବ, ଏବଂ ଏହାର ସାରାଂଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ଫର୍ମରେ ସ୍ଥିର କରିପାରନ୍ତି, ସେହି ଫର୍ମରେ ଏପରି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯିବା ପାଇଁ ଏକ

ବହିରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯିବା" ଏପରି ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଲେଖାଯିବା ପରେ, ଥାନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 156 ଅନୁଯାୟୀ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ସଂହିତାର ଧାରା 157 ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାର ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ତଥ୍ୟ ନୁହେଁ । XII ଅଧ୍ୟାୟରେ ପରିକଳ୍ପିତ ପଦ୍ଧତିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରିବା ପରେ, ଅପରାଧର ସଂଜ୍ଞାନକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ପାଇଁ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦୋଷାରୋପ ଫର୍ଦ୍ଦ ଦାଖଲ କରାଯିବ । ଧାରା 173ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ: (1) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଦନ୍ତ ଅନାବଶ୍ୟକ ବିଳମ୍ବ ବିନା ସମାପ୍ତ କରାଯିବ । (2) ଏହା ସମାପ୍ତ ହେବା ମାତ୍ରେ, ଥାନାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଆରକ୍ଷୀ ବିବୃତିରେ ଅପରାଧର ସଂଜ୍ଞାନ ନେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ ପଠାଇବେ ଯେଉଁଥିରେ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ବିବୃତି ପାଇବା ପରେ, ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଅପରାଧର ସଂଜ୍ଞାନ ନେବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଧାରା 173 (8) ଅନୁଯାୟୀ, ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅପରାଧର ଅଧିକ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ।

ଯେତେବେଳେ ଆରକ୍ଷୀଙ୍କ ନିକଟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ସେହି ଦିଗରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥାଏ, ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ସଂହିତାର ଧାରା 200 ସହିତ ପଢାଯାଉଥିବା ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ବିଚାର କରିବାର ଅଧିକାର ଥିବା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅପରାଧର ସଂଜ୍ଞାନ ନେବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ସଂହିତାର ଅଧ୍ୟାୟ XV ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଯଦି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ପ୍ରମାଣ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବା ପରେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଭାବେ ଏକ ମାମଲା ପାଆନ୍ତି, ତେବେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ସେ ସଂହିତାର XII ଅଧ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏକ ବିବୃତି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆରକ୍ଷୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଜାଣିପାରନ୍ତି ଯେ, ଅଭିଯୋଗରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସଂହିତାର ଧାରା 203 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକୁ ଖାରଜ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଯଦି ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ଯେ, ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ/ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଭାବେ ଅପରାଧକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଅପରାଧର ବିଚାର କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ସମନ ଜାରି କରିବେ ।

ଏହି ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସଂହିତା ଅଧୀନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସୁବିଧା ନ ପାଇ, ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଏବଂ ସମଗ୍ର କିମ୍ବା ସମସ୍ତ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବୋଲି ସିବିଆଇ ଦ୍ୱାରା ଏକ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାଗି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ, ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଲୋଡ଼ାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାର ମଞ୍ଜୁରକୁ ମନା କରିବାରେ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲେ ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଛି । ତଥାପି, ଯଦି ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉପରେ ସୂଚିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବାରଣ କରେ ନାହିଁ ।

ଜି.ଏନ୍.   ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

—— ୦ ——

ଅସ୍ୱୀକରଣ:

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ

ଯୋଗେଶ୍ୱର ହୋତା

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।